

A Storno család hagyatékában található egy mappa, mely *Rathhausbau in Ödenburg* címmel a régi városháza lebontása és az új építése körüli eseményeket, vitákat, fellebbezéseket és a Tűztorony megóvása érdekében írt levélfogalmazványokat tartalmazza.¹ A mappát id. Storno Ferenc unokája Storno Miksa (1887–1978) állította össze, aki maga is sokat foglalkozott a torony történetével, műemléki szempontú megóvásával. Ezen kívül a gyűjteményben található olyan felmérési rajzok, helyszínrajzok id. Storno Ferenc és fia, Storno Kálmán (1858–1931) jóvoltából, melyek a bontások előtt, illetve azokkal összefüggésben készültek a régi városházáról és az Előkapuról.

Ezek a rajzok ma már értékes forrásnak számítanak, különösen az a hat felmérés, amelyeket id. Storno Ferenc 1887-ben vázlatkönyvében örökített meg.² Ebből öt részletrajz különböző irányból a városháza mögött húzódó, épületekkel egybefonódó védműrendszert, az ötszög alaprajzú bástyatorony környékét ábrázolja (2–6. kép). A hatodik rajzon az Előkapu védrendszere középső tagjának, a kisebbik, külső kaputoronynak az alaprajza látható. (Néhány rajzon méretezést is találunk bécsi mértékegységekben: öl, láb, hüvelyk.) Itt meg kell említeni, hogy az Előkapu környékéről jól ismert, több helyen is félreérthetően publikált rajzok Storno Páltól (1892–1962) származnak, aki kissé idealizált formában és kiegészítve használta fel nagypapja, id. Storno Ferenc felmérési rajzait.³ 1887-ben, mikor a rajzok készültek, már tudvalevő volt, hogy elkerülhetetlen az új városháza megépítése, mely a régi városháza lerombolásával jár majd. Ebben az évben megalakították a városházépítő bizottságot az építési program elkészítéséhez és a tervpályázat lebonyolításához. A bontás a régi épületegyüttes rossz állapota miatt nem tűrt további halasztást, miután 1886-ban néhány részen beomlott és emiatt hivatalokat is kiköltöztettek.

A városháza ügye már akkor több mint 30 éve húzódott, hisz a régi épület a 19. század közepén olyan rossz állapotban volt, hogy a helytartótanács új épület emelését sürgette (1855). A másik probléma, ami egyre több gondot okozott, a helyszűke volt, amelyen először úgy próbáltak enyhíteni, hogy 1847-ben megvásárolták a szomszédos Hochholtzer-házat (egykor Előkapu 2, a kataszteri térkép kivágatán: 1. parcellaszám)⁴ Azonban 1855-ben már mindkét épület siralmas állapotáról szakértői jelentést készítet-

¹ Rathhausbau in Ödenburg című mappa: Soproni Múzeum, Storno Archivum, XX. doboz, szám nélkül

² Id. Storno Ferenc 1887-es vázlatkönyve, Soproni Múzeum, Storno-gyűjtemény, S.84.153.1 (Nr. 68.).

³ Storno Pál rajzainak első közlése az 1937-es Soproni Szemlében a 72., 73., 287. oldalakon.

⁴ Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron megye Soproni Levéltára (MNL GyMSM SL) IV. 1403 Sopron Város Tanácsának iratai, Fasc. XXV. Nr. 74445. A továbbiakban említésre kerülő lebontott házak elnevezése utolsó tulajdonosaikra utal, lásd: *Thirring Gusztáv: Sopron házai és háztulajdonosai 1734-től 1939-ig.* Sopron, 1941.; *Dávid Ferenc – Goda Károly – Thirring Gusztáv: Sopron belvárosának házai és háztulajdonosai 1488–1939.* Sopron, 2008.

tek.⁵ A Hochholtzer-ház életveszélyességét a kidúcolásokkal is csak enyhíteni lehetett. 1885-re a Tűztorony mellett álló, több személy tulajdonát képező ház (egykor Előkapu 4., a kataszteri térkép kivágatán: 2. parcellaszám) is a város birtokába került.

I. térkép: 1856-os kataszteri térkép az Előkapu környékéről. Az új városháza és Tűztorony alaprajza szaggatottan jelölve. A rajzok és fényképek felvételi helye sorszámmal és irányukkal berajzolva

Az egykori Előkapu környéke id. Storno Ferenc rajzain

Id. Storno Ferenc a régi városháza bontását és helyére új építését is határozottan ellenezte és a terv keresztülvitelének magakadályozására törekedett. 1887-ben készített rajzai már dokumentációs célt szolgáltak, megőrkítették a torony környékét és állapotát, felkészülve arra az eshetőségre, hogy mindez a közeljövőben lebontásra kerül. Ugyanebben az évben Rupprecht Mihály fényképész (1829–1904) is készített néhány felvételt, többek

⁵ Janke Ferenc jelentése: MNL GyMSM SL, IV. 1403, Fasc. XXV. Nr. 9805

egyik ablakából fotózhatta le (1. kép). A képen látható, hogy az ötszög alaprajzú bástyatoronyhoz hozzáépített későbbi épületrészek is beomlottak ekkortájt. A terasz — egykor a várfalszoros része volt — alatt húzódott egy keskeny átjáró, ahol a képen a törmelékkel megrakott lovasszekér áll. Az ellenkező irányból, az ötszög-alaprajzú bástya mellől készült Storno-féle rajzon (2. kép) feltűnik, hogy a Tűztorony falához csatlakozó kis boltíves építmény is beomlott.

1. kép: Rupprecht Mihály: A városháza északi oldala leomlott épületrésszel, 1887.
Soproni Múzeum, fotótár 44862

A várfalszoros kiszélesedve folytatódott tovább a bástyatorony másik, délkeleti oldalán, ahol e bástyatorony épület bejárata is látható (3. kép). Storno a torony kapujának kőkeretes, lemetszett profilú lábazati elemét külön is lerajzolta. Kissé eltávolodva a toronytól a következő rajzon megfigyelhető (4. kép), hogy a városfalhoz néhány szedett-vedett épület csatlakozott, beépítve ezzel a mögötte elhelyezkedő rondellát (lásd: I–II. térkép). A kataszteri térkép szerint a Tschurl-ház (egykor Háromhátér 1., a kataszteri térkép kivágatán: 112. parcellaszám) mögött lévő rondellát szintén hasonlóan beépítették.

A Tűztorony átjárójából közvetlenül keletre fordulva a várfal mentén az említett szűk átjáró szegmentíves kis alagúton keresztül vezetett tovább (1., 5., kép) egy belső

udvarra, mely a középső városfal és a Cavallar-ház (egykor Előkapu 8., a kataszteri térkép kivágatán: 4. parcellaszám) hátsó fala között húzódott a Trogmayer-házig (egykor Előkapu 10., a kataszteri térkép kivágatán: 5. parcellaszám) (6. kép). Rupprecht Mihály egyik felvételén is feltűnik ez a szűk udvar, ahogy a városfalról lenézve lefotózta (7. kép). Balra a bástyatorony támfala, közepén hátul a városi gárdistalak (egykor Előkapu 6., kataszteri térkép kivágatán: 3. parcellaszám), jobb szélén a Cavallar-ház hátsó homlokzata látszik. Az U-alakú ház két szárnyát hátul csupán egy falsáv kötötte össze.

2. kép: A városháza északi oldala a Tűztorony felé S.84.153.1 (Nr. 68.)1887. 115. oldal

3. kép: Az ötszög alaprajzú bástyatorony S.84.153.1 (Nr. 68.)1887. 112. oldal

Az Előkapu kisebbik, külső kaputornyáról a Storno által készített alaprajz (8. kép) mellett ismert erről Rupprecht Mihály felvétele a bontás idejéből, 1894 körül (9. kép), valamint Hild Ferdinánd hosszmetsete 1841-ből (10. kép)⁸. A földszinti, boltozott kapuátjáró falán 3-3 egyszerű gótikus háromkaréjos ülőfülke volt a Tűztorony felé eső falszakaszban, ahogy azt Storno Ferenc 1880-ban fölvázolta. (11. kép). Helyüket ceruzával berajzolta a vázlatkönyvbe készített alaprajzon (8. kép).

⁸ MNL GYMSM SL IV. 1403,Fasc. XXV. Nr. 6919

4. kép: Az ötszög alaprajzú bástyatorony távolabbról, S.84.153.1 (Nr. 68.)1887, 113. oldal

5. kép: Városfal és átjáró az ötszög alaprajzú bástyatorony mellett S.84.153.1 (Nr. 68.)1887. 117. oldal

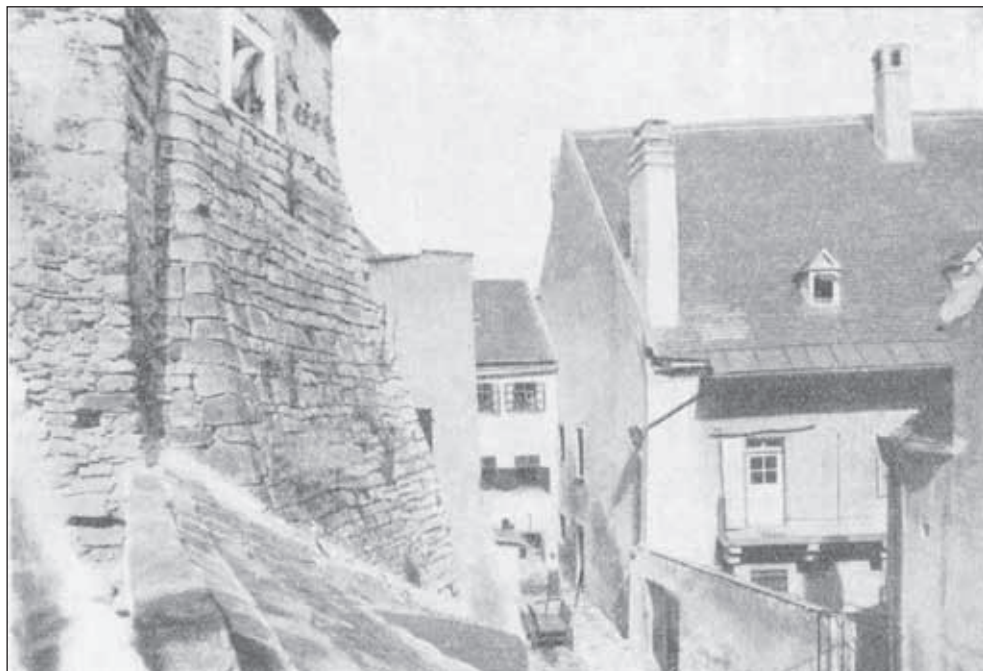
Ide kívánkozik még id. Storno Ferenc 1888-ban készített vázlatos rajza, mely azt az ágyúbástyát ábrázolja, amelynek egy falát és a földföltöltését legutoljára a toronyörhással együtt (12. kép) (egykor Előkapu 3. a Várostoronnyal együtt, a kataszteri térkép kivágatán: 236. parcellaszám) 1900-ra bontották el a heves tiltakozások ellenére (erről alább még lesz szó). A rajz a ma is álló Roth-féle ház (Előkapu 5., a kataszteri térkép kivágatán: 237. parcellaszám) udvaráról készült 1888-ban.

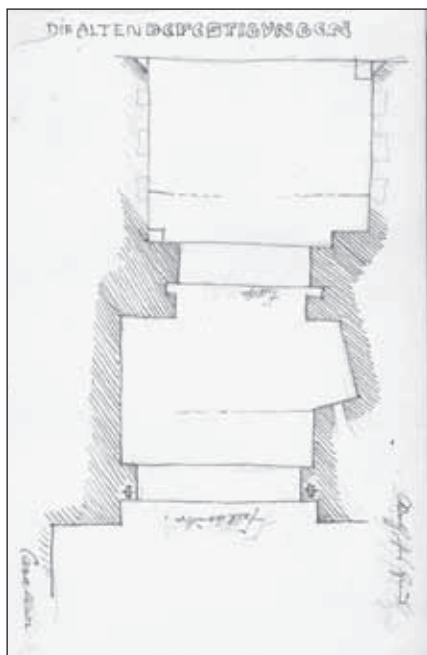
Az Előkapu védrendszerét édesapja felmérései után ifj. Storno Ferenc összefoglaló festményrekonstrukció formájában is megfestette (13. kép), s tudása az Előkapu 1968–1970-ben Nagypál Judit által tervezett helyreállításában is kifejezésre jutott.

6. kép: Az ötszög alaprajzú bástyatorony és átjáró az udvar felől S.84.153.1 (Nr. 68.)1887. 114. oldal

7. kép: Rupprecht Mihály: A bástyatorony támfala, udvar és a Cavallar-ház hátsó homlokzata. 1887–1891 körül. (megjelent: Gantner Antal: A régi Sopron. Emlékkönyv Sopron múltjáról. Sopron, 1936. 35. oldal.) (lent)

8. kép: Az Előkapu átjárójának (kisebbik kaputorony) alaprajza S.84.153.1 (Nr. 68.)1887, 116. oldal

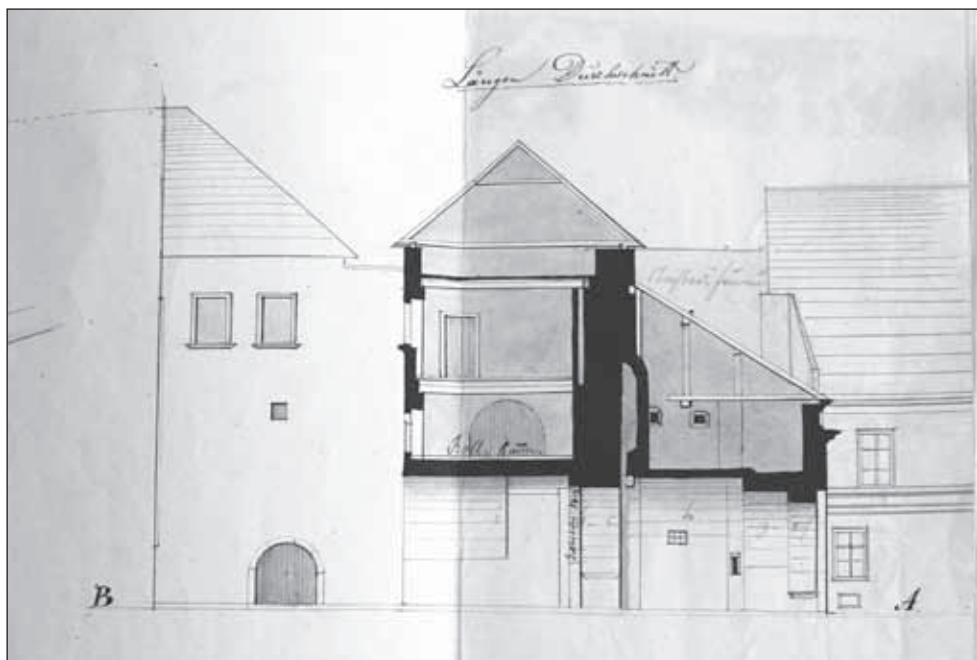
9. kép: Rupprecht Mihály: Az Előkapu átjárója (kisebbik kaputorony) a bontás idején. 1894 körül. (megjelent: Gantner 1936, i. m. 32. oldal.) (jobbra)

Fellebbezés az új városháza építése ellen

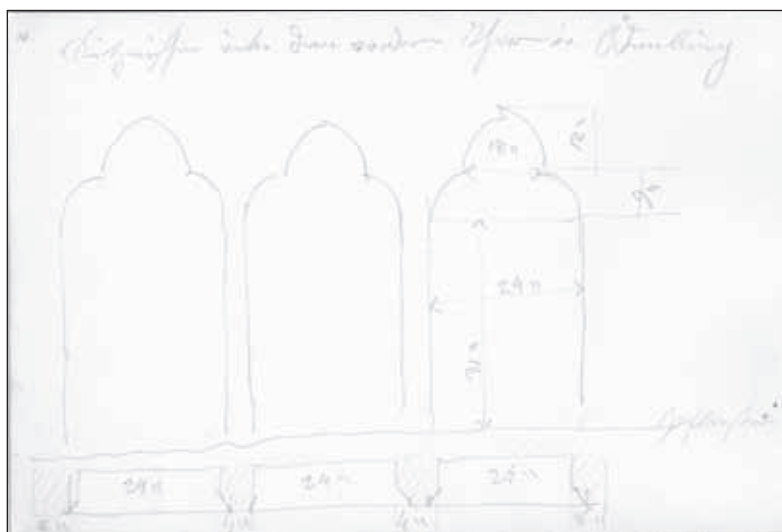
A városháza építésére kiírt pályázatra 11 benyújtott pályamű közül a bécsi Hinträger Mór és fia, Károly „Deák” jeligéjű munkáját választották.⁹ A tervpályázat eredményét leszögező határozat ellen id. Storno Ferenc és társai fellebbezést nyújtottak be. A városháza építése tárgyában beadott fellebbezést Finck János polgármesterhez címezték és a köztörvényhatósági bizottságnak 1891. július 16-án 5462 ikt/174 kgy. szám alatt hozott határozata ellen nyújtották be.¹⁰

⁹ A régi városházáról, annak bontásáról, valamint az új építéséről és a különböző tervváltozatokról Tompos Ernő részletes tanulmányban számolt be 1977-ben a Soproni Szemlében. *Tompos Ernő: A régi soproni városháza újkori története és az új városháza (tanácsháza) építéstörténete / I. A régi városháza.* In: Soproni Szemle 31 (1977), 212–233. *Tompos Ernő: A régi soproni városháza újkori története és az új városháza (tanácsháza) építéstörténete. II. Az új városháza építésének előkészítése.* Soproni Szemle 31 (1977), 298–320.

¹⁰ A mappában található több változat a fellebbezésből: három nyomtatott német szövegű, egy letisztázott német nyelvű kézirat, id. Storno egy német nyelvű piszkozata, kettő letisztázott magyar nyelvű kézirat és egy

10. kép: Hild Ferdinánd hosszmetsete a kisebbik kaputorony átjárójáról. MNL SL Fasc XXV. N. 6919

11. kép: Ülőfülkék a kisebbik kaputorony átjárójában. S.84.147.1 (Nr. 63.) 1880. 16. oldal

12. kép: Az ágyúbástya a Tűztoronynál a Roth-ház udvarából, id. Storno Ferenc 1888-as vázlatkönyvéből. S.84.154.1 (Nr. 69) 23. oldal

Ugyanakkor az Oedenburger Post 1891. július 26-i számában Storno felhívást tett közzé, amiben felkérte polgártársait, hogy ehhez a német nyelvű fellebbezéshez, melynek magyar nyelvű eredetije Berecz Ábel ügyvéd Színház utca 19. szám alatti irodájában fekszik, aláírásukkal csatlakozzanak. A fellebbezés a következő kifogásolható pontokra tért ki:

Egyrészt a helyiségek száma, az épület kiterjedése túlhaladja a tényleges szükségletet. Részletesen felsorolja, milyen helyiségeket lehetne elhagyni. A II. emeletre tervezték a városi múzeum helyiségeit, mely szintén túlhaladja a tényleges szükségletet, akkoriban 1/10 részében is elért volna a múzeumi anyag.

Másrészt az építés költségvetése sem áll arányban a város anyagi helyzetével: *„Tehát a tervezett épület nagyobbra és drágábbra van szabva, mint amire szükség van. Ehhez járul a 320.000 Ft-ban megállapított építő költség, amely az építés folyamata alatt felmerülő változások, munkatöbblettel, meg a fényes palotához illő berendezéssel bizonyára még szaporodni*

magyar nyelvű piszkozat. (Soproni Múzeum, Storno Archivum, XX. doboz, szám nélkül.). Aláírva 2 tanú és 18 fellebbező. 1891. aug. 11-én Kern András és 112 társa csatlakozott a fellebbezéshez. MNL GYMSM SL 5835/1891. sz.; fasc. XXV. Nr. 24. 978. sz.; 294/1891 Vö. még Oedenburger Zeitung 1891. aug. 4–5.

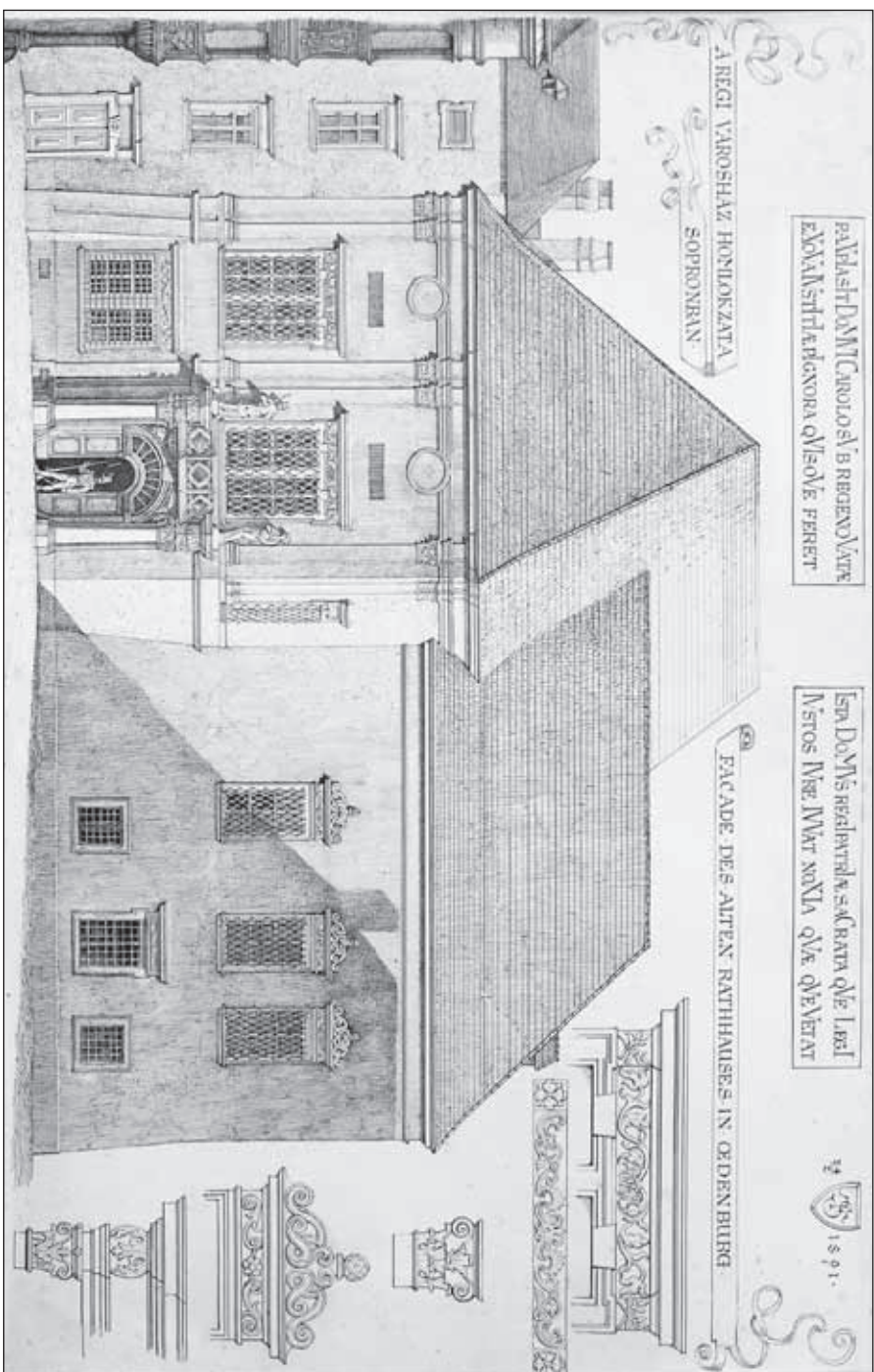

13. kép. Ifj. Storno Ferenc: Az Előkapu védműrendszerének rekonstrukciója édesapja felmérései alapján, 1923. Soproni Múzeum, Storno-gyűjtemény (Fotó: Bolodár Zoltán)

fog.” Ennek alátámasztására példának hozza a Casino építését, melynek költsége 150.000 Ft-ra volt előirányozva, s mire az épület elkészült 370.000 Ft-ba került. Ezt a luxust a gazdag emberekből alakult kaszinó részvénytársaság megtehetette, de Sopron városa nem engedheti meg magának, mert más egyéb kiadásai is töménytelenek: az új kaszárnya, a most épülő katonakórház, a vízvezeték és a csatornázás. Ez a nagy kiadás tehát az egyéb építkezések, a szociális ellátás, a közműépítés kárára megy, ahova így kevesebb pénz jut.

További főbenjáró hibának nevezte azt, hogy a kétemeletes városháza a Tűztoronyhoz lenne hozzáépítve. „Ha ez így történik, akkor az új épület alapfalazatát vagy a torony alapfalára építik rá, vagy pedig a torony alapfalában vájnak új fundamentumot. Bármelyik eljárást választják, mindegyik veszélyezteti a torony épségét, mert az kétségtelen, hogy az új épület süllyedni fog, ami a toronynak ártalmára lesz.”

Ráadásul a torony alapját már a 19. század közepén megromgálták. Amikor a belváros csatornáját vezették el alatta, keresztülvágták az alapot és belőle köbméter nagyságú köveket szedtek ki. A tornyon repedések jelentek meg az alap meggyengítése miatt, amit akkor a toronyórház sarkához épített támasztékkal próbáltak ellensúlyozni. „Ezt a

14. kép: Id. Storno Ferenc – Storno Kálmán: A régi városháza homlokzatának felmérési rajza építészplasztikai részletek kiemelésével. 1891. február 21. Soproni Múzeum, Storno tervtár, ST.2010.1.1

támasztékot most a toronyházzal egyetemben el akarják bontani, s így az 50-es években elhárított veszedelem újból előáll és pedig annyival fokozottabb mértékben, mivel a toronynak a csatorna által megrongált alapját az új épület is megtámadja.” Az új épület süllyedése magával vinné a tornyot is. Ennek kikerülésére hozta példának az evangélikus templom tornyát, ahol Ludwig Förster építész a korábbi templomépülettől kellő távolságra helyezte el a tornyot, hogy annak süllyedése ne veszélyeztesse az épület statikáját.

A közlekedés szempontjából sem tartotta megfelelőnek Storno, ha a városházát a toronyhoz építenék hozzá. Ez kizárja annak a lehetőségét, hogy a torony és az új épület között kibővített közlekedési utat hozzanak létre. Ha a forgalom a torony másik felére lenne terelve, az óriási költségekkel járna, hisz további lakóházakat kellene kisajátítani, többek között a Storno-ház is áldozatává válna a rombolásnak.

Végül az épület stílusára tért ki, amelyet nem tartott megfelelőnek soproni viszonylatban. Azt írta, hogy a győztes terv bécsi Ringen tucat számra épített bérházakat veszi mintául. Ennél sokkal jobban illeszkedne a „monumentálisabb, a klasszikus felé hajló styl. Ez nem azt akarja jelenteni, hogy építsen a város márványpalotát oszlopokkal, szobrokkal stb., hanem azt, hogy az újból emelendő épületen alkalmazzák az egyszerű klasszikus formákat s a vakolt és terrakottával fedett párkányzat helyébe alkalmazzanak egyszerű, de tartós követ. Mind ez nem kerülne többre a modern stylhez tartozó sok haszontalan cziczomanál.”

Levele zárásaként 5 pontban összefoglalta a kifogásolt problémákat, ahol első helyre a Tűztorony állapotának megóvását tette:

„Méltóztassék a panaszlott közgyűlési határozatnak megváltoztatásával kimondani, hogy:

- 1.) a várostorony – másként Tűztorony – a szükséges javítások foganatosítása mellett, a mostani állapotában megmarad;
- 2.) a torony és az újból építendő városháza közt szabad tér marad;¹¹
- 3.) az építés programja felülvizsgálandó, s minden felesleges helyiség és épületrész kihagyatik;
- 4.) az építőterv és költség előirányzás szakértő férfiakból álló bizottság által átvizsgálendő
- 5.) az épület styljében monumentálisabb jelleg alkalmazandó”

Wälder József főmérnök a fellebbezésre reagálva továbbra is szükségesnek tartotta az épület nagyságát, helyigényét, hisz szerinte a város jövőbeni fejlődését és a lakosság növekedését is figyelembe kell venni. Az épület kifogásolt stílusára nem tért ki.

1891-ben (febr. 24.), még a városháza bontásának megkezdése előtt id. Storno Ferenc és fia, Kálmán felvételi rajzot készített a régi városháza homlokzatáról és épületplasztikai részleteiről.¹² Hasonló részletgazdag felmérést a városházáról ezen kívül nem ismerünk, valószínű nem is készült. (14. kép)

¹¹ Ahogy azt M. Hinträger, F. Schachner és O. Marmorek is tervezte, vö. Tompos i.m. 7. jegyzet és a cikk 18., 23., 25. sz. képei.

¹² A felvételi rajzon SF monogram szerepel, mely id. Storno Ferencre utal. Azonban id. Storno ekkor már szemének gyengesége miatt nem készített részletes építészeti felméréseket, az ilyen feladatokat Kálmánra bízta, esetleg az előrajzolásban segített építész fiának.

A bontási munkálatok 1892. nyár elején kezdődtek meg és az 1892. december 17-én kelt jelentésben már befejezettek írják.¹³ Mindenesetre az alapozási munkák mellett tovább folytatódott a környező épületek bontása 1893-ban, többek között a római kori erődfalak rombolásával, melyeket csak dinamittal tudtak kirobbantani.

Fennmaradhat-e a Tűztorony?

Közvetlenül a várostorony mellett végzett bontási munkák folytán, amikor ott is dinamittal robbantottak 1893 augusztusában, s az új városháza pincéinek gödrét kiásták, a tornyon repedések keletkeztek, statikai állapota meggyengült. Storno ezek után levelet írt a belügyminisztériumhoz, melyben előadta az építkezésekkel kapcsolatos aggodalmát és szakértők bevonását kérte a Tűztorony megvizsgálásához és a veszély elhárításához.¹⁴ A levélhez I. sz. mellékletként csatolta korábbi, a polgármesterhez írt fellebbezését, melyet sajnálatára és nagy támogatottsága ellenére figyelmen kívül hagyott a város. Csatolt egy rajzot is, melyen a torony keleti falához csatlakozó, azt támogató várfal volt látható (a II. számmal jelölt rajz nem ismert, de a vázlatkönyvben szereplő felmérésekből indulhatott ki). Leírta, hogy az „*építést a nyár elején [1893] az alapozási munkálatokkal megkezdték és ezek folyamán robbantásokkal eltávolították azt a régi várfalat, amely a II. sz. rajz szerint a tűztorony keleti oldalát támogatta; és azután megásták az új épület fundamentumát közvetlenül a Tűztorony alapfala mellett, sőt még az utóbbinál mélyebbre hatoltak. Ennek a következője azután az lett, hogy augusztus hó 18-ról 19-re következett éjjel a Tűztornyon egymással szemben két nagy repedés keletkezett, mely a torony egész vastagságán látható, azon a boltíven, mely alatt a közlekedés történik. Ugyanezen boltív alatt megnyílt a kövezet is jelölül annak, hogy a torony alapfalazatában is süllyedés állott be. E jelenségek láttára nagy sietve berakták az új városház alapfalát a torony mellett, azonban a repedések szemlátomást nőnek és a torony felső nyolcszögletű részén is mutatkoznak s féltő, hogy az új városháza építésének a terv szerint való keresztülvitele a torony fennállását lehetetlenné teszi és hogy dacára a város szakértő közegeinek közömbös magatartásának váratlanul katasztrófa áll be.*”

Storno tehát nem alaptalanul félt attól, hogy a torony leomolhat, ami súlyos anyagi károk mellett emberéleteket is veszélyeztethet. Szakértők bevonása szerinte azért is szükséges, hogy a nyilvánosság felé nyilatkozzanak, s a város közönségét megnyugtassák.

Egészen 1894 márciusáig semmi nem történt, míg egy szélvihar alkalmával egy nagyobb kő le nem zuhant a toronyból. Erről már abból a sürgős kérvényből értesülhetünk, amelyet id. Storno Ferenc írt dr. Schwartz Miklós ügyvéd megfogalmazásában Hieronymi Károly belügyminiszternek 1894-ben.¹⁵ Az eset után Finck János polgármes-

¹³ A Hinträger-cég építési ellenőre, Jeschek Alajos jelenti. MNL GYMSM SL, 10.451/1892. Fasc. XXV. Nr. 24. 978/a

¹⁴ A belügyminisztériumba küldött levélből egy másolat, egy magyar és egy német nyelvű piszkozat található a mappában. (Soproni Múzeum, Storno Archivum, XX. doboz)

¹⁵ A belügyminiszternek küldött sürgős kérvényről egy darab kézzel írt magyar nyelvű másolat található a mappában. (Soproni Múzeum, Storno Archivum, XX. doboz)

ter a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet felé fordult, hogy szakértőik segítségével adjanak véleményt a torony állapotáról és a szükséges biztosítási munkákról. Az egyesület kiküldött szakértői a mű- és középítési szakosztály tagjai, Kiss István és Schulek Frigyes építészek voltak. 1894. március 16–17-én elvégezték a vizsgálatokat, melyről április 16-án kimerítő írásbeli jelentést adtak. Amint azt Storno levelében leírja: „... előadva abban [a jelentésben] a repedésekben, a kövezet szétnyílásában, elnyíratásokban, elnyomásokban stb. jelentkező tüneteket, kutatva ezeknek valószínűleg a toronyhoz épített régi bástyafalak lebontásában rejlő okát, – kifejtve a jelenlegi állapot veszélyes voltát, mely okán, villámcsapás vagy csak csekélyebb erejű földrengés alkalmával is végzetes következményekkel járhat és végre előadva a célirányosnak jelentkező biztosítási intézkedéseket. Ez utóbbi tekintetben nevezetesen javaslatba hozatott az elbontott bástyafalaknak felépítése, az északi oldalon levő bástya további fenntartása végre a boltívek befalazása.”

A szakvéleményt a városháza építésével megbízott Hinträger építész cégének adták ki további véleményezésre. 1894. április 30-án a cég nyilatkozatot adott ki, melyben leírták, hogy a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet szakvéleményének lényegével egyetértenek, mégis a torony biztosítására a kapocsrendszert, esetleg a „Monier-féle páncélozást” vagy más egyéb, még tanulmányozandó intézkedéseket kívánnak alkalmazni. Mindezeket azonban meg kell, hogy előzze a torony még behatóbb felülvizsgálata.

Mindkét szakvéleményt a városházépítő bizottság is megtárgyalta, majd 1894. július 26-án megtartott ülésen a városi köztörvényhatósági bizottság 6439. szám alatt elhatározta, hogy egyelőre eltekint mindkét javaslatról a torony biztosítása ügyében. Ennél fontosabbnak tartotta, hogy a torony északi oldalán a Storno- és a Roth-féle házak között fekvő régi bástyafalat és az ún. bástyaföldet (az ágyúbástyát kitöltő több méter magas tömör földtöltést) óvatosan el kell távolítani és a toronyörházat is le kell bontani. Annak ellenére döntöttek így, hogy a budapesti szakértők ezek megtartását javasolták. A kapocs- vagy Monier-féle biztosítási rendszer (vasbetonburkolat) alkalmazását csak a legvégső esetben tartják szükségesnek, ha a torony állapota a bontások során rosszabbra fordulna. Ezt a határozatot mint bizottsági tag Storno Ferenc fellebbezéssel megtámadta, ezután terjesztették fel az ügyet a minisztériumhoz.

Storno újabb fellebbezésében elsősorban azt sérelmezte, hogy a köztörvényhatósági bizottság határozata egyenesen ellentétes azzal, amit a budapesti szakértők javasoltak. Szintén helytelenítette, hogy a Hinträger-cég által felvetett biztonsági rendszerek alkalmazását csak akkor vetnék be, ha a helyzet rosszabbodna. Storno szerint a torony további állapotromlása után már aligha lesz elegendő idő arra, hogy ezeket az intézkedéseket végrehajtsák. Ráadásul kiemelte, hogy ha az új városháza felől ajtót kívánnak nyitni a toronyba, a vastag toronytesten keresztül, az újabb statikai romlást fog eredményezni. A szakértői vélemények figyelmen kívül hagyását, illetve azzal még szembe menő határozatát Storno jogszerűtlennek nevezte, ugyanis ilyen döntés nem illetheti meg a köztörvényhatósági bizottságot, mely nélkülözi a szakismeretet és így erkölcsi garanciát sem tud vállalni arra nézve, ha végzetes következményei lennének az általuk hozott döntésnek.

„Sopron városa, mint a torony tulajdonosa nemcsak bebizonyítható gondatlan cselekmény vagy mulasztás esetében, hanem minden esetben felelősséggel tartozik, tekintettel arra,

hogy a torony lezuhanása első sorban is a befejezéséhez közeledő százezrekbe kerülő új városházát veszélyeztetné. ... De egyszersmind városunkat történelmi és művészeti beccsel bíró egyik műemlékétől, nevezetességétől fosztaná meg, mely kétségtelenül az 1881. XXXIX tcz. különös védelmet érdemi meg¹⁶: – tekintettel mindezekre, szükségesnek látszik olyan sürgős intézkedés, mely a torony szakszerű megvizsgálására alapítva idejekorán fogatosítja mindazon teendőket, melyek szükségesek arra, hogy ezen torony életveszélyes rommá ne váljék, emberéletben és vagyonban károkat ne okozzon, de ilyenekkel ne is fenyegetessen és továbbra is fennmaradjon egyik szép történelmi emlékünknél gyanánt.”

Storno a belügyminiszterhez írt levelében azt kérte, hogy mielőbb küldjön szakembereket Sopronba a torony újbóli tanulmányozására vagy utasítsa a várost ily szakértők meghívására és rendelje el a már folyamatban lévő bástya lebontásának azonnali beszüntetését.

A köztörvényhatósági bizottság a túl sok költséggel járó biztosítási intézkedéseket szerette volna elkerülni, mikor kimondta, hogy a torony felújításra szorul ugyan, de alapzatának megerősítésére nincs szükség, „e tekintetben úgy hagyandó, ahogy van”.¹⁷

1895-ben a huzavona tovább folytatódott, miután Hegedűs Gyula királyi főmérnökkel, mint a kormány szakértőjével és helyi építőmesterekkel, köztük id. Storno Ferencsel kiegészítették a város építési bizottságát, újabb javaslattétel elkészítése céljából. A kiegészített bizottság egyik javaslata az volt, hogy a belváros szennyvízcsatornáját helyezték át a torony alól a Háromház térre és onnan kössék be az Előkapunál húzódó csatornába. (Ezzel az intézkedéssel végül sikerült megszüntetni a talaj átázását a torony körül.) Javasolták továbbá, hogy a kapubejáratot 1 méter széles pillérekkel nyugvó 1 méter vastag boltívvvel falazzák alá.¹⁸

Közben a bástyafal lebontását tervbe vették ugyan, de szerencsére a korábbi tiltakozásoknak köszönhetően elhárult az a veszély, hogy a belvárost és a Várkerületet összekötő közlekedési útvonal a torony másik oldalán, a Storno-ház lebontását is igénylő nyomvonalon épüljön meg. 1894-ben a városházépítési bizottság javaslatára a nyomvonalat az új városháza mögött jelölték ki, mely az akkor még álló Trogmayer-, Bomler-, Tschurl- és Iliás-féle házak és a Nep. Szent János-kápolna telkét érintette (I–II. térkép). Mivel Trogmayer Károly és Iliás Pál tulajdonosokkal a házak beváltása iránti egyezkedés nem sikerült és ők fellebbezéssel éltek, ezért a város a kisajátítási kérelmét a kormányhoz nyújtotta be.¹⁹ Ezeket a házakat végül 1895–1896-ban bontották le.

Miközben a városháza építése befejeződött, 1896. január 29-én kelt levelében Storno még mindig a Tűztorony aggasztó helyzetéről írt a Műemlékek Országos Bizottságának.²⁰

¹⁶ 1881. évi XXXIX. törvény cikk a műemlékek fenntartásáról

¹⁷ Gebhardt József Sopron sz. kir. város polgármesterének 1895. évi jelentése a városi közigazgatás összes ágairól. Sopron, 1896. 21.p. (Soproni Múzeum, Ltsz: A.73.51.15)

¹⁸ MNL GyMSM SL Fasc. XXV. Nr. 26.097. Ez a javaslat 4 évvel később valósult csak meg.

¹⁹ MNL GyMSM SL fasc. XXV. Nr. 25441

²⁰ Piszkozata ifj. Storno Ferenc kézírásával megtalálható a mappában (Soproni Múzeum, Storno Archivum, XX. doboz)

Ebben továbbra is azt kérte, hogy az Előkapu bástyája fennmaradhasson és a torony renoválását a szakértők minél előbb végezzék el. A közgyűlés azonban ekkor már tervbe vette a torony esetleges lebontásának kérdését, melyhez újabb tüzetes felülvizsgálások elvégzését rendelték el. Stornóék javaslatát, miszerint a torony ügyében a város keresse meg a Műemlékek Országos Bizottságát, Gebhardt József polgármester ellenezte, azzal az indokkal, hogy, ha a MOB műemléknek nyilvánítja a tornyot, úgy az esetleges lebontás után hatalmas költséggel újból fel kellene építeni.

A következő évben Czobor Béla (művészettörténész, az MTA tagja) az állam nevében műemléknek nyilvánította a Tűztornyot²¹ és a belügyminisztérium is elrendelte a torony fenntartása érdekében szükséges biztosítási munkák elvégzését. 1898. május 21-én Sztehló Ottó és Schulek Frigyes átvizsgálták újra a tornyot és megállapították, hogy a korábban Stornóék által előterjesztett javaslat, a kapunyílás beszűkítése elegendő óvintézkedésnek bizonyul és a toronyór-ház is lebontható mellőle.

1899-ben szűkebb pályázatot írtak ki a Tűztorony biztosítási és helyreállítási munkálatainak elvégzésére. A közgyűlés a pályázat alapján Schiller János építőmestert bízta meg a munkákkal, melyre 23.000 Ft kölcsönt vett fel a soproni ipar és kereskedelmi segélyszövetkezettől.²² A renoválási munkák részeként végül beszűkítették a torony átjáróját és elbontották a három lakást tartalmazó toronyór-házat. Ezt a házat egykor úgy építették a várostorony és a Storno-ház közé, hogy önálló végfalai nem is voltak: lebontásakor a Storno-ház néhány helyisége, pl. az éléskamrájuk kitérült a szabadba.

Bár a régi városházát nem sikerült megmenteni, a torony lebontásának vagy leomlásának veszélye azonban sok év huzavona után végül elhárult. Megóvásában nagy szerepe volt id. Storno Ferencnek és híveinek. Korabeli fényképek, képeslapok is tanúskodnak arról, hogy a bontási és az építési munkálatok során annyit romlott a torony állapota, mint előtte száz év alatt sem. A városháza építése, az elhamarkodott döntések így is sok veszteséget okoztak városképi és műemléki szempontból egyaránt. Storno még az 1850-es és '60-as években az osztrák és magyar építészekről, műemlékvédő szakemberektől tanult és önképzéssel továbbfejlesztett szemléletével mindezt látta és nagyon fájlalta. Az idő múlása őt igazolta. Ahogyan a belügyminiszterhez írt sürgős kérvényében fogalmazott:

„Ezen Várostorony legkiválóbb jelentőségét az képezi, hogy történetileg is és mind műépítészeti emlék is Sopron Sz. kir. város ezredéves multjának egyik messze kimagasló emlékjelét képezi, oly jellemzetes és szembeötlő műemléket, mely hazánk ezen szép városának képében nélkülözhetetlen ékesség gyanánt jelentkezik, amelynek eltávolítása lehetetlenségnek látszik anélkül, hogy azon kegyelet súlyosan megsértessék, mely a régi kor emlékeinek fenntartásában világszerte uralkodik, hazánk törvényhozásában is kötelező szabályozást nyert és a haza Szent földjéhez való ragaszkodásban bizván végső gyökerét, conservatív fejlődésre neveli a maradandóságában imponáló műemlék körül meg-megújuló nemzedéket.”

²¹ Báró Forster Gyula: Magyarország műemlékei. I. kötet. Budapest, 1905. 364.

²² Gebhardt József Sopron sz. kir. város polgármesterének 1899. évi jelentése a városi közigazgatás összes agrayiról. Sopron, 1900. 17.p. (Soproni Múzeum, Ltsz: A.73.51.15)